

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL KIOTO PROTOKOLO BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ IR ŠVARIOS PLĖTROS
PROJEKTŲ VYKDYMO TVARKOS APRAŠO IR KIOTO VIENETŲ, GAUNAMŲ
VYKDANT KIOTO PROTOKOLO BENDRAI ĮGYVENDINAMUS IR ŠVARIOS
PLĖTROS PROJEKTUS, NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2010 m. birželio 3 d. Nr. D1-470
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (Žin. 2009, Nr. 87-3662) 11 straipsnio 3, 4 ir 5 dalimis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1443 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymą“ (Žin., 2009, Nr. [135-5884](#)) 1.4 ir 4 punktais, užtikrindamas veiksmingą Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos, ratifikuotos Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. I-812 „Dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos ratifikavimo“ (Žin., 1995, Nr. [18-413](#)) (toliau – Klimato kaitos konvencija), ir Klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo, ratifikuoto Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo ratifikavimo (Žin., 2002, Nr. [126-5728](#)) (toliau – Kioto protokolai), reikalavimų įgyvendinimą:

1. T v i r t i n u:

1.1. Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymo tvarkos aprašą (pridedama);

1.2. Kioto vienetų, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. P a v e d u Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento Klimato kaitos ir hidrometeorologijos skyriui:

2.1. organizuoti ir koordinuoti Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų administravimą;

2.2. teikti Klimato kaitos konvencijos ir Kioto protokolo sekretoriui informaciją apie institucijas ir veiksmus, susijusius su Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymu ir administravimu;

2.3. teikti įgaliotoms Lietuvos Respublikos institucijoms pagal jų kompetencijos sritis vertinti Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų idėjas arba koncepcijas.

3. Į g a l i o j u viešosios įstaigos Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo Priežiūros tarybą vykdyti Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų projektų koncepcijų vertinimą.

4. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

4.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. balandžio 1 d. įsakymą Nr. D1-183 „Dėl Bendro įgyvendinimo projektų vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [50-1671](#));

4.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. spalio 18 d. įsakymą Nr. D1-529 „Dėl aplinkos ministro 2005 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. D1-183 „Dėl Bendro įgyvendinimo projektų vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. 109-4473).

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2010 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. D1-470

KIOTO PROTOKOLO BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ IR ŠVARIOS PLĖTROS PROJEKTŲ VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (Žin. 2009, Nr. 87-3662) 11 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatomis ir atsižvelgiant į Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – Klimato kaitos konvencija) šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtus sprendimus, reglamentuojančius Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų projektų (toliau – BĮ projektai) ir Kioto protokolo švarios plėtros projektų (toliau – ŠP projektai) vykdymą, taip pat atsižvelgiant į Baltijos jūros regiono bendradarbiavimo energetikoje struktūros (*Baltic Sea Region Energy Cooperation (BASREC)*) Klimato kaitos darbo grupės ekspertų parengtas 2007 m. sausio mėn. regionines rekomendacijas dėl Baltijos jūros regione vykdomų BĮ projektų procedūrų su pakeitimais ir papildymais (toliau – Regioninės rekomendacijos).

2. Šio Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti pagrindinius BĮ projektų ir ŠP projektų vykdymo tikslus, šių projektų vykdymo ir administravimo eigos reikalavimus, valstybei naudingų prioritetinių BĮ projektų kriterijus, toliau vystyti nacionalinę BĮ projektų ir ŠP projektų vykdymo ir administravimo sistemą.

3. Šis Tvarkos aprašas taikomas:

3.1. asmenims, dalyvaujantiems ar ketinantiems dalyvauti veikloje BĮ projektų, vykdomų Lietuvos Respublikos teritorijoje ir (ar) administruojamų Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos kartu su institucijomis, įgaliotomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimu Nr. 1443 „Dėl įgaliotųjų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymą“ (Žin., 2009, Nr. [135-5884](#)) (toliau – Įgaliotosios institucijos), ir įgyvendinamų šio Tvarkos aprašo 24.2 punkte nurodyto 1 etapo (įsigaliojus Kioto protokolui ir pradėjus įgyvendinti BĮ projektus pagal antrosios krypties reikalavimus) metu;

3.2. asmenims, dalyvaujantiems ar ketinantiems dalyvauti veikloje ŠP projektų, kuriuos administruoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija kartu su Įgaliotosiomis institucijomis.

4. Įgyvendinant BĮ projektus pagal antrosios krypties reikalavimus, šio Tvarkos aprašo nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja BĮ projektų priežiūros komiteto reikalavimams.

5. BĮ projektai gali būti vykdomi, jeigu investuojančioji šalis, kuri ketina investuoti į BĮ projekto vykdymą, ir priimančioji šalis, kurios teritorijoje ketinama vykdyti BĮ projektą:

5.1. įrašytos į Klimato kaitos konvencijos I priedą ir yra Kioto protokolo šalys, prisiėmusios šio protokolo B priede nurodytus į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo įsipareigojimus;

5.2. turi paskirtą Kioto protokolo BĮ projektų nacionalinį koordinatorių BĮ projektams tvirtinti ir apie šį paskyrimą informuotas Klimato kaitos konvencijos sekretoriatas;

5.3. turi galiojančius nacionalinius teisės aktus, kuriuose nustatyta BĮ projektų tvirtinimo tvarka, ir šie teisės aktai yra viešai paskelbti Klimato kaitos konvencijos sekretoriato tinklalapyje.

6. ŠP projektai gali būti vykdomi, jeigu investuojančioji šalis, kuri ketina investuoti į ŠP projekto veiklą, ir priimančioji šalis, kurios teritorijoje planuojama vykdyti ŠP projektą:

6.1. turi paskirtą Kioto protokolo ŠP projektų paskirtąjį nacionalinį koordinatorių, administruojantį ŠP projektų vykdymą, ir apie jį informacija yra pateikta Klimato kaitos konvencijos sekretariatui;

6.2. yra Kioto protokolo šalys.

7. Išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų (toliau – TMV), gautų vykdant BĮ projektus, ir patvirtintų išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų (toliau – PTMV), gautų vykdant ŠP projektus, perleidimas ir įsigijimas gali būti vykdomi, jeigu investuojančioji ir priimančioji šalys, kurios įrašytos į Klimato kaitos konvencijos I priedą ir prisiėmusios Kioto protokolo B priede nurodytus išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo įsipareigojimus:

7.1. turi apskaičiuotą ir užregistruotą nustatytąjį šiltnamio efektą sukeliančių dujų normą;

7.2. turi sukurtą nacionalinę sistemą visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurioms netaikomas Monrealio protokolas, ratifikuotas 1997 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. VIII-572 „Dėl Monrealio protokolo dėl medžiagų, ardančių ozono sluoksnį, Londono ir Kopenhagos papildymų bei pataisų ratifikavimo“ (Žin., 1998, Nr. [23-569](#)), išmetamam kiekiui pagal šaltinius ir šalinimą absorbentais įvertinti;

7.3. turi nacionalinį šiltnamio efektą sukeliančių dujų registrą;

7.4. yra pateikusias naujausią reikalaujamą metinę šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos ataskaitą;

7.5. teikia papildomą informaciją apie savo apskaičiuotą nustatytąjį šiltnamio efektą sukeliančių dujų normą.

8. Visi iki 2000 m. vykdyti BĮ projektai laikomi tik bendrai vykdytais veiksmais, t. y. bandomieji (pilotiniai) BĮ projektai, neįpareigojantys perduoti TMV.

9. 2000 m. ir vėliau pradėti vykdyti BĮ projektai jau laikomi BĮ projektais, tačiau TMV perduodami tik po 2008 m. Iki 2008 m. buvo galima sukaupti TMV rezervą, siekiant juos po 2008 m. palankiomis sąlygomis perduoti kitiems to pageidaujantiems asmenims ir (ar) naudoti vykdant įsipareigojimus mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 2008–2012 m. laikotarpiu, arba už pasiektą šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimą iki 2008 m. vykdant BĮ projektus išduodami nustatytosios šiltnamio efektą sukeliančių dujų normos vienetai.

10. ŠP projektai, už kurių veiklą gaunami PTMV, gali būti vykdomi nuo 2000 m. Nuo 2000 m. iki 2008 m. vykdant ŠP projektus gauti PTMV gali būti naudojami pirmuoju Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpiu (2008–2012 m.), juos perduodant kitiems to pageidaujantiems asmenims ir (ar) naudojant įsipareigojimų mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį vykdymui.

11. Pirmuoju Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpiu, (2008–2012 m.) vykdant BĮ ir ŠP projektus, sukurti arba gauti TMV ir PTMV perduodami kitiems to pageidaujantiems asmenims ir (ar) naudojami vykdant įsipareigojimus mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 2008–2012 m. laikotarpiu.

12. TMV ir PTMV gaunami vykdant BĮ ir ŠP projektus 2008–2012 metais, gali būti naudojami ir pasibaigus minėtam periodui (t. y. po 2012 m.), perduodant juos kitiems to pageidaujantiems asmenims ir (ar) naudojant vykdant įsipareigojimus mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį nuo 2013 m. Sudarius tarptautinį susitarimą dėl klimato kaitos, nuo 2013 m. sausio 1 d. Europos Sąjungoje galės būti naudojami tik tiek TMV ir PTMV, kurie bus gaunami iš šį susitarimą ratifikavusių valstybių.

13. Asmenys, vykdydami BĮ ir ŠP projektus, kurių metu elektros gamybai naudojama hidroenergija, kai gamybos pajėgumai viršija 20 MW, privalo užtikrinti, kad vykdant tokią projektų veiklą bus laikomasi atitinkamų tarptautinių kriterijų ir gairių, įskaitant nurodytąsias pasaulinės užtvankų komisijos 2000 m. lapkričio mėn. ataskaitoje „Užtvankos ir plėtra – nauja sprendimų priėmimo sistema“.

14. Dalyvavimas BĮ ir ŠP projektų veikloje yra savanoriškas.

II. SAŲOKOS IR APIBRĖŽIMAI

15. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

akredituotas nepriklausomas subjektas (*accredited independent entity*) – BĮ projektų priežiūros komiteto akredituotas asmuo, vertinantis ir tikrinantis, ar BĮ projektai ir dėl jų vykdymo susidarantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas atitinka Kioto protokolo 6 straipsnio reikalavimus;

bazinis lygis (*baseline*) – ateityje numatomas išmesti į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kuris susidarytų neįvertinant šio kiekio sumažėjimo dėl BĮ projekto ar ŠP projekto vykdymo. Nustatant bazinį lygį turi būti įvertinti visi išoriniai administraciniai reikalavimai ūkio subjektams (standartai, normos ir pan.);

bendrai vykdyti veiksmai (*Activities Implemented Jointly (AIJ)*) – bandomieji BĮ projektai, vykdyti išsivysčiusių šalių ir (ar) jose įregistruotų juridinių asmenų kartu su išsivysčiusiomis ar besivystančiomis šalimis ir (ar) jose įregistruotais juridiniais asmenimis, neįpareigojantys priimančiųjų šalių perduoti išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų;

BĮ projekto aprašymo dokumentas (*Project Design Document (PDD)*) – visa dokumentacija, reikalinga kuriant BĮ projektą, kurią rengia projekto teikėjas ir kuri teikiama akredituotam nepriklausomam subjektui įvertinti;

BĮ projekto koncepcija (*JI Project Idea Note*) – dokumentas, kuriame projekto dalyvis, ketinantis vykdyti BĮ projektą, pateikia informaciją apie BĮ projekto tipą, apimtį ir vietą, nurodo planuojamą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, pateikia informaciją apie lėšas, kuriomis planuojama įgyvendinti BĮ projektą;

BĮ projekto kreditavimo laikotarpis – laikotarpis, kuriam akredituotas nepriklausomas subjektas gali nustatyti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą dėl BĮ projekto veiklos. BĮ projekto dalyviai gali nustatyti kreditavimo laikotarpio pradžią, kuri prasidėtų po arba sutaptų su šiltnamio dujų sumažinimo, susidariusio dėl BĮ projekto veiklos, data. Kreditavimo laikotarpis negali būti ilgesnis nei BĮ projekto trukmė. Kreditavimo laikotarpis gali baigtis ir po 2012 metų, tai priklauso nuo priimančiosios šalies sprendimo;

BĮ projekto patvirtinimo raštas (*Letter of Approval (LoA)*) – BĮ projekto veiklos, už kurią išduodami TMV arba nustatytosios normos vienetai (toliau – NNV), atveju privalomas rašytinis priimančiosios šalies, kurios teritorijoje vykdomas BĮ projektas, įsipareigojimas išduoti TMV arba NNV tos šalies nustatyta tvarka;

BĮ projektų priežiūros komitetas (*Joint Implementation Supervisory Committee*) – tarptautinė institucija, įgaliota ir vadovaujama Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos, laikomos Kioto protokolo šalių susitikimu, atliekanti BĮ projektų vykdymo priežiūrą, teikianti privalomus nurodymus dėl BĮ projektų vykdymo sąlygų ir procedūrų ir atsakinga už nepriklausomų subjektų akreditavimą;

investuojančioji šalis (*Investor Country*) – į Klimato kaitos konvencijos I priedą įrašyta valstybė;

Ketinimo vykdyti BĮ projektą raštas (*Letter of Intent (LoI)*) – BĮ projekto teikėjo ir investuojančiosios šalies tarpusavio rašytinis susitarimas, kuriuo jie susitaria dėl bendradarbiavimo terminų ir sąlygų, dėl ketinamo perduoti TMV kiekio ir kt.;

Kioto protokolo BĮ projektų vykdymo nacionalinis koordinatorius (*Designated Focal Point for JI projects*) – Kioto protokolo šalies kompetentinga institucija, paskirta koordinuoti BĮ projektų vykdymą ir administravimą toje šalyje. Lietuvoje BĮ projektus administruoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija kartu su Įgaliotosiomis institucijomis;

Kioto protokolo ŠP projektų paskirtasis nacionalinis koordinatorius (*Designated National Authority*) – Kioto protokolo šalies kompetentinga institucija, paskirta koordinuoti ŠP projektų vykdymą ir administravimą toje šalyje. Lietuvoje ŠP projektus administruoja

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija kartu su Įgaliotosiomis institucijomis;

papildomumas (*additionality*) – pagrindinis kriterijus BĮ projekto ar ŠP projekto veiklai įvertinti, reiškiantis, kad įvykdžius šiuos projektus išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas bus papildomas tam, kuris būtų pasiektas nevykdant BĮ projekto ar ŠP projekto;

paskirtasis akredituotas subjektas (*Designated Operational Entity (DOE)*) – atsižvelgiant į ŠP projektų vykdomosios tarybos rekomendacijas, Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos, kuri laikoma Kioto protokolo šalių susitikimu, sprendimu paskirtas juridinis asmuo, turintis kvalifikaciją patvirtinti siūlomas ŠP projektų veiklas, vertinti ir pripažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimą ir absorbuotą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

patvirtinimas (*validation*) – nešališkas ŠP projekto veiklos įvertinimas, kurį vadovaudamasis Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, kurios laikomos Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtais sprendimais dėl ŠP projektų vykdymo ir ŠP projekto aprašymo dokumentu, atlieka paskirtasis akredituotas subjektas;

patvirtintų išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų perdavimo sutartis (*Emission Reduction Purchase Agreement*) – ŠP projekto dalyvių pasirašomas teisiškai įpareigojantis prekybinis dokumentas, kuriame susitariama dėl patvirtintų išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų, gautų vykdant ŠP projektą, perdavimo kainos ir kiekio, dėl jų perdavimo ir įsigijimo sąlygų;

pripažinimas (*certification*) – paskirtojo akredituoto subjekto raštu pateikiama pažyma, kuria užtikrinama, kad per apibrėžtą laikotarpį vykdant ŠP projekto veiklą buvo pasiektas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio patikrintas sumažinimas;

priimančioji šalis (*host party*) – valstybė, kurios teritorijoje vykdomas BĮ projektas ar ŠP projektas;

Pritarimo BĮ projekto koncepcijai raštas (*Letter of Endorsement (LoE)*) – oficialus priimančiosios šalies, kurios teritorijoje planuojama vykdyti BĮ projektą, rašytinis pranešimas, kad ji projekto veiklą laiko tokia, kuri galiausiai gali būti patvirtinta kaip BĮ projekto veikla;

Pritarimo ŠP projektui raštas (*Letter of Endorsement*) – priimančiosios šalies Kioto protokolo ŠP projektų paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus pasirašytas dokumentas, kuriuo pritariama ŠP projekto idėjai;

projekto dalyviai (*Project Participants*) – BĮ projekto ar ŠP projekto veikloje dalyvaujančios investuojančioji ir priimančioji šalys, kurios BĮ projekto ar ŠP projekto patvirtinimo rašte nurodė, kad pageidauja būti projekto dalyviu, ir (ar) jose registruotas juridinis asmuo, kuriam investuojančiosios arba priimančiosios šalies Kioto protokolo BĮ projektų nacionalinis koordinatorius ar Kioto protokolo ŠP projektų paskirtasis nacionalinis koordinatorius atitinkamai suteikė teisę dalyvauti minėtoje veikloje;

projekto sritis (*project boundary*) – hipotetinė numatomo vykdyti BĮ projekto ar ŠP projekto aprėptis, kurioje bus vertinamas projekto poveikis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio pokyčių požiūriu;

projekto teikėjas (*project proponent*) – asmuo, atsakingas už BĮ projekto ar ŠP projekto vystymą ir įgyvendinimą ir veikiantis investuojančiojoje ar priimančiojoje šalyje, arba jų įgaliotas atstovas (konsultacinė įmonė);

sprendimas (*determination*) – akredituoto nepriklausomo subjekto, prieš pradėdamas BĮ projekto įgyvendinimą, priimamas sprendimas dėl BĮ projekto aprašymo dokumento tinkamumo, atsižvelgiant į BĮ projektams keliamus reikalavimus;

šiltnamio efektą sukeliančių dujų registras – elektroninė duomenų bazė, kurią sudaro duomenys apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinius taršos leidimus ir Kioto vienetų;

suirerisuoti asmenys (*stakeholders*) – visuomenė, įskaitant ir asmenis, grupes ar bendruomenes, kuriai daro ar gali daryti poveikį BĮ projektas ar ŠP projektas;

tikrinimas (*verification*) – per nustatytą BĮ projekto ar ŠP projekto stebėsenos

laikotarpį akredituoto nepriklausomo subjekto ar paskirtojo akredituoto subjekto periodiškai atliekamas nepriklausomas BĮ projekto ar ŠP projekto veiklos stebėsenos rezultatų peržiūrėjimas ir faktiniais rodikliais grindžiamas papildomumo įvertinimas;

ŠP projekto idėja (*CDM Project Idea Note*) – dokumentas, kuriame projekto dalyvis, ketinantis vykdyti ŠP projektą, pateikia informaciją apie planuojamą ŠP projektą ir įvertina, ar šis projektas atitinka pagrindinius priimančiosios šalies nustatytus kriterijus.

ŠP projekto koncepcija (*CDM Project Concept Note*) – dokumentas, kuriame projekto dalyvis pateikia išsamų ŠP projekto vykdymo planavimą, atsižvelgdamas į visus ŠP projektams taikomus kriterijus.

ŠP projekto patvirtinimo raštas (*Letter of Approval*) – priimančiosios šalies arba investuojančios šalies Kioto protokolo ŠP projektų paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus pasirašytas dokumentas, patvirtinantis, kad Kioto protokolo šalis sutinka dalyvauti ŠP projekto veikloje;

ŠP projekto registracija – ŠP projektų vykdomosios tarybos suteikiamas oficialus pripažinimas, kad patvirtinto projekto veikla yra laikoma ŠP projekto veikla. Užregistravus ŠP projektą, jis tikrinamas ir už jo veiklą gali būti išduodami patvirtinti išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai;

ŠP projekto aprašymo dokumentas (*Project Design Document (PDD)*) – visa su ŠP projekto veikla susijusi dokumentacija, kurią, vadovaudamasis šiuo Tvarcos aprašu, Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtais sprendimais dėl ŠP projektų vykdymo ir ŠP projektų vykdomosios tarybos patvirtintais dokumentais, parengia projekto dalyvis, ketinantis teikti ŠP projektą registracijai;

ŠP projektų vykdomoji taryba (*Clean Development Mechanism (CDM) Executive Board*) – priežiūros funkciją atliekanti institucija, įsteigta vadovaujantis Kioto protokolo 12 straipsnio nuostatomis, pavaldi Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijai, kuri laikoma Kioto protokolo šalių susitikimu, ir skirta prižiūrėti ŠP projektų vykdymą ir administravimą.

16. Kitos šiame Tvarcos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme vartojamas sąvokas.

III. BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ IR ŠVARIOS PLĖTROS PROJEKTŲ VYKDYMO TIKSLAI IR PASEKMĖS

17. Lietuvos Respublikos Seimas 2002 m. lapkričio 19 d. ratifikavo Kioto protokolą. Pagal Kioto protokolo nuostatas numatoma per 2008–2012 m. laikotarpį sumažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 8 procentais lyginant su baziniais 1990 metais.

18. Kioto protokolas numato tris rinkos sąlygomis veikiančius mechanizmus: BĮ projektų vykdymą (pagal Kioto protokolo 6 straipsnio nuostatas), ŠP projektų vykdymą (pagal Kioto protokolo 12 straipsnio nuostatas), prekybą šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis (pagal Kioto protokolo 17 straipsnio nuostatas). Šių mechanizmų tikslas – didinti klimato kaitos švelninimo ekonominį efektyvumą, įgalinant Kioto protokolo šalis ieškoti galimybių mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne tik šalies viduje, bet ir už jos ribų, padėsiančių įvykdyti kiekvienos Kioto protokolo šalies prisiimtus įsipareigojimus.

19. BĮ ir ŠP projektų vykdymo pagrindinis tikslas yra mažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti jų pašalinimą iš atmosferos absorbentais, siekiant gauti TMV ir PTMV.

20. Vykdam BĮ projektus Lietuvos teritorijoje mažinamas ne tik bendras išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, bet ir pritraukiamos investicijos, didinamas energetinis, ekonominis ūkio subjektų efektyvumas, skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas, aplinkai palankių technologijų diegimas, mažinamas iškastinio kuro naudojimas, sudaromos sąlygos kurti naujas darbo vietas ir mažinti aplinkos teršimą, ribojant išmetamų teršalų į aplinkos orą, vandenį ir susidarančių atliekų (įskaitant ir biologiškai

skaidžią pramoninių ir komunalinių atliekų dalį) kiekį.

21. Vykdant ŠP projektus siekiama Klimato kaitos konvencijoje nustatytų tikslų, o išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas, pasiektas vykdant šiuos projektus, užskaitomas kaip investuojančiosios šalies prisiimtų pagal Kioto protokolą įsipareigojimų vykdymas.

IV. PRIORITETINIŲ BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ PROJEKTŲ, SIEKIANČIŲ JUOS VYKDYTI LIETUVOJE, KRITERIJAI

22. Pagrindinis reikalavimas BĮ projektų tinkamumui yra dėl BĮ projekto veiklos sumažėjęs išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Vertinant taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis sumažėjimą, rekomenduojama naudoti konservatyvų požiūrį, atitinkantį mažiausią šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo galimybę.

23. Siekiant veiksmingai įgyvendinti nustatytą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslą ir per BĮ projektus užtikrinti nacionalinių strateginių dokumentų nuostatų įgyvendinimą, nustatomi šie potencialiai tinkamų prioritетinių BĮ projektų kriterijai:

23.1. BĮ projektas apima tas šalies teritorijas, kuriose aktualus nacionalinių normatyvų, nustatytų iš stacionarių ir (ar) mobilių taršos šaltinių išmetamiems teršalams, įgyvendinimas;

23.2. BĮ projekto vykdymo rezultatai yra:

23.2.1. aplinkai palankių technologijų, atitinkančių geriausių prieinamų gamybos būdų technologijas ir naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius (biomasę, biodujas, geoterminę energiją, saulės ir vėjo energiją ir t. t.) elektros ir šilumos energijai gaminti (kogeneracija), įdiegimas;

23.2.2. kuro rūšies pakeitimas (pvz., elektros energetikos ar šilumos sektoriuje) atsinaujinančiais energijos šaltiniais (įskaitant ir biologiškai skaidžią pramoninių ir komunalinių atliekų dalį);

23.2.3. energijos gamybos ir vartojimo efektyvumo padidėjimas, įskaitant energijos sutaupymą energetikos, pramonės, statybos, transporto žemės ūkio, atliekų (įskaitant ir biologiškai skaidžią pramoninių ir komunalinių atliekų dalį) tvarkymo ir kitose srityse;

23.2.4. išmetamo į atmosferą azoto suboksido kiekio mažinimas chemijos pramonėje;

23.2.5. žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kitose ūkio srityse susidarancio metano ir naftos gavybos metu susidaranciu duju panaudojimas energijos gamybai;

23.2.6. miškų įveisimas ir kita veikla, susijusi su šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbentų ir kaupiklių plėtra ir jų apsauga;

23.2.7. transporto priemonių keliamos taršos sumažėjimas, didinant atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą ir diegiant kitas priemones.

V. BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ PROJEKTŲ PROCEDŪRŲ VYKDYMO ETAPAI

24. Nustatomi šie BĮ projektų procedūrų vykdymo Lietuvoje etapai:

24.1. 1 etapas (įsigaliojus Kioto protokolui).

Pagal Kioto protokolo nuostatas sukūrus tarptautinę instituciją – BĮ projektų priežiūros komitetą, Lietuvoje BĮ projektai vykdomi pagal antrosios krypties (*second Track*) reikalavimus (priedas).

BĮ projektus tvirtina akredituotas nepriklausomas subjektas, turintis BĮ projektų priežiūros komiteto įgaliojimus. Tvirtinimas vykdomas griežtai pagal BĮ projektų priežiūros komiteto nustatytus reikalavimus. BĮ projektų priežiūros komitetas turi teisę peržiūrėti akredituoto nepriklausomo subjekto patvirtintus BĮ projektus;

24.2. 2 etapas (galima tolimesnė perspektyva).

Kai Lietuva savarankiškai galės vykdyti procedūras BĮ projektų papildomumui įvertinti, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, suderinusi su suinteresuotomis institucijomis, turi teisę priimti sprendimą vykdyti BĮ projektus pagal pirmosios krypties (*first Track*)

reikalavimus (priedas).

VI. REIKALAVIMAI BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ PROJEKTŲ VYKDYMO IR ADMINISTRAVIMO EIGAI

25. Atsižvelgiant į Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtų sprendimų nuostatas, nustatoma tokia BĮ projektų vykdymo Lietuvos teritorijoje eiga:

25.1. **Supratimo memorandumo (*Memorandum of Understanding*) pasirašymas.** Supratimo memorandumas pasirašomas tarp Lietuvos ir kitos Kioto protokolo šalies siekiant tarpusavyje vykdyti BĮ projektus. Šio punkto nuostatos taikomos, kai kita Kioto protokolo šalis, su kuria siekiama tarpusavyje vykdyti BĮ projektus, nėra ES valstybė narė;

25.2. **BĮ projekto koncepcijos pateikimas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sprendimas dėl pritarimo BĮ projekto koncepcijai:**

25.2.1. Projekto teikėjas, ketindamas įgyvendinti BĮ projektą Lietuvos teritorijoje, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai raštu pateikia BĮ projekto koncepciją;

25.2.2. BĮ projekto koncepcijoje turi būti nurodoma projekto esmė, kokio poveikio aplinkai yra siekiama, kokių rezultatų tikimasi pasiekti ir pateikiamas preliminarus BĮ projekto papildomumo įvertinimas;

25.2.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, prieš priimdama sprendimą dėl pritarimo BĮ projekto koncepcijai, pateikia ją pagal kompetenciją vertinti Įgaliotosioms institucijoms ir viešosios įstaigos Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo Priežiūros tarybai (toliau – LAAIF) ir atsižvelgia į jų pateiktas išvadas dėl numatomo vykdyti BĮ projekto koncepcijos priimtumo ir tolesnio jos vystymo tikslingumo;

25.2.4. LAAIF įvertina koncepciją atsižvelgdamas į šio Tvarkos aprašo IV skyriuje išvardintus prioritetinių BĮ projektų kriterijus, nacionalinių strateginių dokumentų nuostatas ir šio Tvarkos aprašo 25.2.5 punkte nurodytas sąlygas;

25.2.5. vertinant BĮ projekto koncepciją ir sprendžiant, ar pritarti tolesniam jos vystymui, turi būti atsižvelgiama ir į šias sąlygas:

25.2.5.1. ar dėl BĮ projekto vykdymo sumažės šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis lyginant su padėtimi, jeigu projektas nebūtų vykdomas, t. y. su baziniu lygiu;

25.2.5.2. ar BĮ projekto įgyvendinimas yra aktualus toje priimančiosios šalies geografinėje dalyje, kurioje jį norima įgyvendinti;

25.2.5.3. ar yra galimybė vykdyti efektyvią BĮ projekto veiklos stebėseną ir patikrinti, ar BĮ projekto vykdymas sąlygoja išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažėjimą;

25.2.5.4. ar yra galimybė naudotis papildoma patikima ir patikrinama informacija apie BĮ projekto vykdymą;

25.2.6. LAAIF ne vėliau kaip per 45 (keturiasdešimt penkias) dienas nuo BĮ projekto koncepcijos gavimo dienos parengia išvadas dėl jos priimtumo, tolesnio vystymo tikslingumo ir raštu jas pateikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai;

25.2.7. LAAIF, teikdamas išvadas dėl BĮ projekto koncepcijos, gali pasiūlyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai priimti sprendimą su motyvuotomis sąlygomis ar pasiūlymais, į kuriuos projekto teikėjas turėtų atsižvelgti rengdamas projekto dokumentą, paprašyti pateikti kitus dokumentus, siekiant įsitikinti BĮ projekto rezultatyvumu;

25.2.8. Įgaliotosios institucijos, kurioms pagal kompetenciją Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija pateikė vertinti gautą BĮ projekto koncepciją, per 45 (keturiasdešimt penkias) dienas nuo šios BĮ projekto koncepcijos gavimo dienos pateikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai išvadas dėl numatomo vykdyti BĮ projekto koncepcijos priimtumo ir tolesnio jos vystymo tikslingumo;

25.2.9. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, atsižvelgusi į LAAIF ir į Įgaliotųjų institucijų išvadas, priima motyvuotą sprendimą, ar pritarti tolesniam BĮ projekto koncepcijos

vystymui, ir apie sprendimą ne vėliau kaip per 60 (šešiasdešimt) dienų nuo BĮ projekto koncepcijos gavimo dienos praneša projekto teikėjui Pritarimo BĮ projekto koncepcijai raštu, jei priimamas sprendimas pritari BĮ projekto koncepcijai, arba raštu nurodo priežastis, dėl kurių BĮ projekto koncepcijai nepritariama. Šių raštų kopijos pateikiamos LAAIF ir Įgaliotosioms institucijoms, kurioms buvo pateikta vertinti BĮ projekto koncepcija;

25.2.10. Projekto teikėjas, gavęs Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Pritarimo BĮ projekto koncepcijai raštą, turi teisę rengti BĮ projekto aprašymo dokumentą ir teikti jį vertinti akredituotam nepriklausomam subjektui;

25.3. BĮ projekto aprašymo dokumento parengimas ir jo įvertinimas:

25.3.1. BĮ projekto aprašymo dokumentas, kuris bus teikiamas akredituotam nepriklausomam subjektui, rengiamas užpildant BĮ projektų priežiūros komiteto patvirtintą standartinį BĮ projekto aprašymo blanką, kuris skelbiamas BĮ projektų priežiūros komiteto tinklalapyje. BĮ projekto aprašymo dokumentą sudaro šios pagrindinės dalys ir priedai:

25.3.1.1. BĮ projekto aprašymas;

25.3.1.2. bazinio lygio įvertinimas;

25.3.1.3. BĮ projekto įgyvendinimo ir kreditavimo laikotarpis;

25.3.1.4. BĮ projekto veiklos stebėsenos plano aprašymas;

25.3.1.5. šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo nustatymas;

25.3.1.6. BĮ projekto poveikio aplinkai vertinimas;

25.3.1.7. suinteresuotų asmenų nuomonės ir pasiūlymai dėl BĮ projekto;

25.3.1.8. kiti dokumentai ir vertinimai, kurių, vadovaudamasi šio Tvarkos aprašo 25.2.7. punktu, galėjo paprašyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, arba projekto teikėjo iniciatyva pateikiami dokumentai;

25.3.1.9. 1 priedas. BĮ projekto dalyvių ryšiai kontaktams palaikyti;

25.3.1.10. 2 priedas. Informacija apie bazinį lygį;

25.3.1.11. 3 priedas. Stebėsenos planas;

25.3.2. Projekto teikėjas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai teikia BĮ projekto aprašymo dokumentą tokios sudėties, kaip numatyta šio Tvarkos aprašo 25.3.1 punkte;

25.4. sprendimas dėl BĮ projekto aprašymo dokumento tinkamumo:

25.4.1. Projekto teikėjas parengtą BĮ projekto aprašymo dokumentą iki BĮ projekto vykdymo pradžios turi pateikti įvertinti akredituotam nepriklausomam subjektui ir gauti iš jo BĮ projekto aprašymo dokumento tinkamumo ataskaitą (toliau – PD tinkamumo ataskaita);

25.4.2. akredituoto nepriklausomo subjekto PD tinkamumo ataskaita galioja vienerius metus nuo jos patvirtinimo dienos;

25.4.3. sprendimas dėl BĮ projekto aprašymo dokumento tinkamumo turėtų būti priimamas taip:

25.4.3.1. akredituotas nepriklausomas subjektas BĮ projektų priežiūros komiteto tinklalapyje viešai paskelbia BĮ projekto aprašymo dokumentą ir 30 (trisdešimt) dienų laukia pastabų, kurias gali pateikti visi suinteresuoti asmenys, Kioto protokolo šalys, Klimato kaitos konvencijos akredituoti stebėtojai;

25.4.3.2. akredituotas nepriklausomas subjektas nustato, ar BĮ projektą patvirtino priimančioji ir investuojančioji šalys, t. y. ar yra abiejų minėtų šalių BĮ projekto patvirtinimo raštai, ir nuodugniai įvertina pateiktą BĮ projekto aprašymo dokumentą, nustatydamas, ar yra deramai nustatytas bazinis lygis, patikrina BĮ projekto papildomumą, ar sudarytas stebėsenos planas, ar pateikti dokumentai, įrodantys planuojamos veiklos leistinumą poveikio aplinkai požiūriu ir kt. Tikrinant BĮ projekto papildomumą, naudojamas konservatyvus požiūris, atitinkantis mažiausią šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo galimybę. Akredituotas nepriklausomas subjektas, siekdamas kuo išsamesnio projekto dokumento įvertinimo, gali apsilankyti numatomo BĮ projekto vykdymo vietovėje, kad įsitikintų BĮ projekto aprašymo dokumente pateiktos informacijos ir duomenų pagrįstumu;

25.4.3.3. pasibaigus pastabų pareiškimo terminui, išskyrus šio Tvarkos aprašo 25.4.3.4 punkte nurodytus atvejus, akredituotas nepriklausomas subjektas, atsižvelgęs į 25.4.3.1

punkte nustatytais terminais gautas pagrįstas pastabas, parengia PD tinkamumo ataskaitą, kurioje nurodoma, ar BĮ projekto aprašymo dokumentas tenkina reikalavimus, ar BĮ projektas yra tinkamas įgyvendinti ir kt.;

25.4.3.4. atvejais, kai akredituotam nepriklausomam subjektui neužtenka duomenų ar informacijos 25.4.3.3 punkte nurodytai PD tinkamumo ataskaitai parengti, jis parengia PD tinkamumo ataskaitos projektą, kuriame pareikalauja, kad projekto teikėjas pateiktų papildomus duomenis, reikalingus BĮ projekto papildomumui patikrinti, ir jį pateikia projekto teikėjui;

25.4.3.5. 25.4.3.4 punkte aprašytais atvejais akredituotas nepriklausomas subjektas PD tinkamumo ataskaitą parengia per 30 (trisdešimt) dienų nuo projekto teikėjo atsakymų į ataskaitos projekte pateiktus klausimus gavimo;

25.4.4. projekto teikėjas akredituoto nepriklausomo subjekto rašto, patvirtinančio PD tinkamumo ataskaitą, kopiją, PD tinkamumo ataskaitą arba jos projektą, BĮ projekto aprašymo dokumentą (lietuvių kalba) ir prašymą dėl BĮ projekto patvirtinimo pateikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai;

25.4.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, atsižvelgusi į PD tinkamumo ataskaitoje ar jos projekte pateiktas išvadas, priima motyvuotą sprendimą, ar patvirtinti BĮ projekto vykdymą, ir ne vėliau kaip per 60 (šešiasdešimt) dienų nuo dokumentų, nurodytų 25.4.4 punkte, gavimo dienos patvirtina BĮ projekto vykdymą BĮ projekto patvirtinimo raštu, jei priimamas sprendimas patvirtinti BĮ projektą, arba raštu nurodo priežastis, dėl kurių BĮ projektas netvirtinamas. Šių raštų kopijos pateikiamos LAAIF ir Įgaliotosioms institucijoms, kurioms buvo pateikta vertinti BĮ projekto koncepcija;

25.4.6. projekto teikėjas, gavęs Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos BĮ projekto patvirtinimo raštą, pateikia jį akredituotam nepriklausomam subjektui;

25.4.7. BĮ projekto patvirtinimo raštą ir PD tinkamumo ataskaitą, įskaitant gautų pastabų santrauką ir informaciją apie tai, kaip projekto teikėjas atsižvelgė į jam pateiktas pastabas, akredituotas nepriklausomas subjektas viešai paskelbia BĮ projektų priežiūros komiteto tinklalapyje;

25.4.8. viešai skelbiant PD tinkamumo ataskaitą ir papildomą informaciją, neturi būti atskleidžiama informacija, kuri laikoma profesine ar komercine paslaptimi arba konfidencialia informacija. Neskelbtiną informaciją projekto teikėjas privalo nurodyti BĮ projekto aprašymo dokumente;

25.4.9. paslaptimi ar konfidencialia informacija nelaikoma:

25.4.9.1. informacija, pagal kurią nustatoma, ar dėl numatomo vykdyti BĮ projekto sumažėjęs išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis yra papildomas;

25.4.9.2. bazinio lygio nustatymo metodologija ir jos taikymą paaiškinanti informacija;

25.4.9.3. informacija apie planuojamos vykdyti veiklos poveikį aplinkai;

25.4.10. PD tinkamumo ataskaita galutinai patvirtinama akredituoto nepriklausomo subjekto raštu projekto teikėjui po 45 (keturiasdešimt penkių) dienų nuo jos viešo paskelbimo, kaip nurodyta šio Tvarcos aprašo 25.4.7 punkte, jeigu per šį laikotarpį nei viena iš BĮ projekte dalyvaujančių šalių oficialiai nepareiškia, kad atsisako vykdyti BĮ projektą, išskyrus atvejus, kai vienas iš BĮ projekto dalyvių ar ne mažiau kaip trys BĮ projektų priežiūros komiteto nariai pateikia oficialų prašymą dėl PD tinkamumo ataskaitos peržiūrėjimo BĮ projektų priežiūros komitete. Tokiu atveju PD tinkamumo ataskaita, atsižvelgiant į peržiūrėjimo rezultatus, įsigalioja nuo atitinkamo BĮ projektų priežiūros komiteto sprendimo priėmimo;

25.4.11. akredituotam nepriklausomam subjektui pripažinus BĮ projektą tinkamu, duomenys apie numatomą vykdyti BĮ projektą įrašomi į Lietuvos Respublikos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registrą jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka;

25.5. BĮ projekto vykdymas, BĮ projekto veiklos stebėseną ir stebėsenos rezultatų tikrinimas:

25.5.1. BĮ projektas gali būti pradėtas vykdyti priklausomai nuo BĮ projekto pobūdžio, atitinkamą veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka atlikus visus reikalaujamus

veiksmus ir gavus reikalingus patvirtinimus ar leidimus, TMV už BĮ projekto kreditavimo laikotarpiu sumažintą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį išduodami tik Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai patvirtinus BĮ projektą patvirtinimo raštu;

25.5.2. vykdydamas BĮ projektą, projekto teikėjas privalo vykdyti BĮ projekto veiklos stebėseną pagal BĮ projekto veiklos stebėsenos planą, pateiktą akredituoto nepriklausomo subjekto patvirtintame BĮ projekto aprašymo dokumente;

25.5.3. už tinkamą BĮ projekto veiklos stebėsenos vykdymą visais atvejais yra atsakingas projekto teikėjas;

25.5.4. projekto teikėjas periodiškumu, nurodytu BĮ projekto stebėsenos plane, BĮ projekto veiklos stebėsenos rezultatų ataskaitą raštu teikia akredituotam nepriklausomam subjektui. Akredituotas nepriklausomas subjektas turi sudaryti sąlygas visuomenei susipažinti su BĮ projekto veiklos stebėsenos rezultatų ataskaita;

25.5.5. akredituotas nepriklausomas subjektas turi teisę nustatyti kitoki, nei 25.5.4 punkte nurodytas, BĮ projekto veiklos rezultatų stebėsenos ataskaitos pateikimo periodiškumą ir kitokią ataskaitos formą;

25.5.6. akredituotas nepriklausomas subjektas, gavęs BĮ projekto veiklos rezultatų stebėsenos ataskaitą, nustato, ar stebėseną vykdoma pagal patvirtintą stebėsenos planą ir ar stebėsenos rezultatai patvirtina šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimą. Tai akredituotas nepriklausomas subjektas konstatuoja BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaitoje;

25.5.7. akredituotas nepriklausomas subjektas BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaitą kartu su ją paaiškinančiu pagrindimu paskelbia viešai BĮ projektų priežiūros komiteto tinklalapyje;

25.5.8. BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaita įsigalioja praėjus 15 dienų nuo jos viešo paskelbimo, kaip nurodyta šio Tvarcos aprašo 25.5.7 punkte, išskyrus atvejus, kai vienas iš projekto dalyvių ar ne mažiau kaip trys BĮ Priežiūros komiteto nariai pateikia oficialų prašymą dėl BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaitos peržiūrėjimo BĮ Priežiūros komitete. Tokiu atveju BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaita, atsižvelgiant į peržiūrėjimo rezultatus, įsigalioja nuo atitinkamo BĮ Priežiūros komiteto sprendimo priėmimo dienos;

25.5.9. įsigaliojus BĮ projekto įgyvendinimo tikrinimo ataskaitai, TMV teisės aktų nustatyta tvarka perduodami į BĮ projekto teikėjo arba jo prašymu kito asmens vardu atidarytą sąskaitą;

26. BĮ projektai Lietuvoje, kaip investuojančiojoje šalyje, administruojami atsižvelgiant į priimančiojoje šalyje taikomą BĮ projektų vykdymo tvarką, šį Tvarcos aprašą, Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtus sprendimus, BĮ projektų priežiūros komiteto patvirtintus dokumentus ir kitus teisės aktus ar rekomendacijas. Rekomenduojama, kai tinkama, atsižvelgti į Regionines rekomendacijas.

27. Nustatomi šie BĮ projektų administravimo Lietuvoje, kaip investuojančiojoje šalyje, etapai:

27.1. projekto teikėjas, ketindamas įgyvendinti BĮ projektą, pateikia priimančiajai šaliai BĮ projekto koncepciją, jei to reikalauja priimančiosios šalies teisės aktai;

27.2. priimančiajai šaliai davus pirminį sutikimą dėl BĮ projekto vykdymo, projekto teikėjas apie tai raštu informuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, pateikia BĮ projekto koncepciją ir, jei turi, pateikia priimančiosios šalies Kioto protokolo BĮ projektų vykdymo nacionalinio koordinatoriaus (toliau – Nacionalinis koordinatorius) pasirašyto Pritarimo BĮ projekto koncepcijai rašto kopiją;

27.3. projekto teikėjas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija gali tarpusavyje dviem egzemplioriais pasirašyti Ketinimo vykdyti BĮ projektą raštą;

27.4. priimančiosios šalies Nacionaliniam koordinatoriui priėmus sprendimą dėl BĮ projekto patvirtinimo, projekto teikėjas pateikia raštu Lietuvos Respublikos aplinkos

ministerijai prašymą dėl BĮ projekto patvirtinimo. Kartu su prašymu pateikiama priimančiosios šalies Nacionalinio koordinatoriaus pasirašyta BĮ projekto patvirtinimo rašto kopija, BĮ projekto aprašymo dokumentas ir PD tinkamumo ataskaita arba jos projektas, jei šie dokumentai nėra viešai paskelbti BĮ projektų priežiūros komiteto tinklalapyje;

27.5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, gavusi projekto teikėjo prašymą, pateiktą pagal šio Tvarkos aprašo 26.4 punkto nuostatas, priima motyvuotą sprendimą, ar patvirtinti BĮ projekto vykdymą, ir ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos patvirtina BĮ projekto vykdymą BĮ projekto patvirtinimo raštu, jei priimamas sprendimas patvirtinti BĮ projektą, arba raštu nurodo priežastis, dėl kurių BĮ projektas netvirtinamas;

27.6. BĮ projekto įgyvendinimas ir jo įgyvendinimo tikrinimas atliekamas priimančiosios šalies nustatyta tvarka, taip pat vadovaujantis Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtais sprendimais dėl BĮ projektų vykdymo, BĮ projektų priežiūros komiteto patvirtintais dokumentais, kitais teisės aktais ir rekomendacijomis. Įsigaliojus BĮ projekto tikrinimo ataskaitai, TMV priimančiosios šalies nustatyta tvarka registruojami šios šalies nacionaliniame šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre.

VII. REIKALAVIMAI ŠVARIOS PLĖTROS PROJEKTŲ VYKDYMO IR ADMINISTRAVIMO EIGAI

28. Atsižvelgiant į Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, laikomose Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtų sprendimų nuostatas, nustatomi šie pagrindiniai ŠP projektų administravimo ir eigos Lietuvoje etapai:

28.1. ŠP projekto veiklos planavimas:

28.1.1. projekto teikėjas, planuodamas ŠP projekto veiklą ir siekdamas, kad ši veikla būtų užregistruota, privalo atsižvelgti į šiuos pagrindinius kriterijus:

28.1.1.1. ŠP projekto veikla privalo padėti priimančiajai šaliai siekti jos darnaus vystymosi tikslų;

28.1.1.2. ŠP projekto papildomumas privalo būti pagrįstas;

28.1.2. projekto teikėjas, ketindamas vykdyti ŠP projektą:

28.1.2.1. parengia ir pateikia priimančiosios šalies Kioto protokolo ŠP projektų paskirtajam nacionaliniam koordinatoriui (toliau – Paskirtasis nacionalinis koordinatorius) ŠP projekto idėją, jei to reikalauja priimančiosios šalies nacionaliniai teisės aktai, reglamentuojantys ŠP projektų vykdymą. Pritardamas ŠP projekto idėjai, priimančiosios šalies Paskirtasis nacionalinis koordinatorius gali pasirašyti Pritarimo ŠP projektui raštą;

28.1.2.2. gali parengti ir pateikti ŠP projekto koncepciją asmenims, kurie suinteresuoti įsigyti PTMV, gautus įvykdžius planuojamą ŠP projektą, ir (ar) investuoti į šį projektą;

28.1.3. projekto teikėjas, gavęs priimančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus pirminį sutikimą dėl planuojamo ŠP projekto tolesnio vykdymo, raštu apie tai informuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją ir, jei turi, pateikia priimančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus Pritarimo ŠP projektui rašto kopiją ir ŠP projekto idėją arba ŠP projekto koncepciją;

28.2. ŠP projekto aprašymo dokumento parengimas:

28.2.1. ŠP projekto aprašymo dokumentas, kuris bus teikiamas registracijai, rengiamas užpildant ŠP projektų vykdomosios tarybos patvirtintą standartinį aprašymo blanką, kuris skelbiamas ŠP projektų vykdomosios tarybos tinklalapyje;

28.2.2. ŠP projekto aprašymo dokumentą sudaro šios pagrindinės dalys ir priedai:

28.2.2.1. bendras ŠP projekto veiklos apibūdinimas;

28.2.2.2. bazinio lygio metodologija;

28.2.2.3. ŠP projekto veiklos trukmė;

28.2.2.4. stebėsenos metodologija ir planas;

28.2.2.5. išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaičiavimas pagal

šaltinius;

28.2.2.6. poveikis aplinkai;

28.2.2.7. suinteresuotų asmenų komentarai;

28.2.2.8. 1 priedas: ŠP projekto dalyvių ryšiai kontaktams palaikyti;

28.2.2.9. 2 priedas: Informacija apie viešąjį finansavimą;

28.2.2.10. 3 priedas: Nauja bazinio lygio metodologija;

28.2.2.11. 4 priedas: Nauja stebėsenos metodologija;

28.2.2.12. 5 priedas: Lentelė, kurioje pateikti bazinio lygio duomenys;

28.2.3. 3 ir 4 priedai pildomi tik tuo atveju, jei projekto teikėjas siūlo naują metodologiją. Rengiant mažos apimties ŠP projekto aprašymą, 1 ir 2 priedai nepildomi;

28.3. Sprendimas dėl ŠP projekto patvirtinimo ir registracijos:

28.3.1. projekto teikėjas, ketinantis gauti priimančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus ŠP projekto patvirtinimo raštą, pateikia parengtą ŠP projekto aprašymo dokumentą, vadovaudamasis priimančiosios šalies nacionalinių teisės aktų nuostatomis;

28.3.2. projekto teikėjas, gavęs priimančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus ŠP projekto patvirtinimo raštą, raštu kreipiasi į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją prašydamas jos, kaip investuojančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus, patvirtinti ŠP projektą, ir pateikia ŠP projekto aprašymo dokumentą ir priimančiosios šalies Paskirtojo nacionalinio koordinatoriaus pasirašyto ŠP projekto patvirtinimo rašto kopiją, jei šie dokumentai nėra viešai paskelbti ŠP projektų vykdomosios tarybos tinklalapyje;

28.3.3 Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, pagal kompetenciją raštu pateikusi ŠP projekto aprašymo dokumentą vertinti Įgaliotosioms institucijoms ir atsižvelgusi į jų pateiktas išvadas, priima sprendimą, ar patvirtinti ŠP projektą, ir per 30 dienų nuo ŠP projekto teikėjo prašymo patvirtinti ŠP projektą gavimo dienos patvirtina jį ŠP projekto patvirtinimo raštu arba raštu nurodo priežastis, dėl kurių ŠP projektas netvirtinamas;

28.3.4. projekto teikėjas, gavęs Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ŠP projekto patvirtinimo raštą, laikomas ŠP projekto dalyviu, turinčiu teisę dalyvauti ŠP projekto veikloje;

28.3.5. projekto teikėjas, ketindamas gauti ŠP projekto patvirtinimo ataskaitą, pateikia paskirtajam akredituotam subjektui ŠP projekto aprašymo dokumentą, priimančiosios ir investuojančiosios šalių ŠP projekto patvirtinimo raštus;

28.3.6. projekto teikėjas, pateikęs paskirtajam akredituotam subjektui tvirtinti ŠP projekto aprašymo dokumentą, organizuoja Patvirtintų išmetamųjų teršalų vienetų perdavimo sutarties pasirašymą, prieš tai raštu informuodamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją;

28.3.7. paskirtasis akredituotas subjektas, atlikdamas ŠP projekto aprašymo dokumento vertinimą, vadovaujasi Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, kurios laikomos Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtais sprendimais dėl ŠP projektų vykdymo, ŠP projektų vykdomosios tarybos patvirtintais dokumentais ir šiuo Tvarcos aprašu;

28.3.8. paskirtasis akredituotas subjektas privalo:

28.3.8.1. prieš pateikdamas ŠP projektų vykdomajai tarybai ŠP projekto patvirtinimo ataskaitą, įsitikinti, ar projekto teikėjas gavo investuojančiosios ir priimančiosios šalių ŠP projekto patvirtinimo raštus;

28.3.8.2. viešai paskelbti ŠP projekto aprašymo dokumentą ŠP projektų vykdomosios tarybos tinklalapyje. Informacija, kuri laikoma profesine arba komercine paslaptimi, negali būti skelbiama viešai be projekto teikėjo raštiško sutikimo, nebent to reikalauja priimančiosios ar investuojančiosios šalių nacionaliniai teisės aktai. Paslaptimi ar konfidencialia informacija nelaikoma ta informacija, kuri naudojama papildomumui nustatyti, bazinio lygio metodologijai ir jos taikymui aprašyti ir planuojamos ŠP projekto veiklos poveikį aplinkai aprašyti;

28.3.8.3. viešai paskelbus ŠP projekto aprašymo dokumentą, 30 dienų laukti pastabų, kurias gali pateikti Kioto protokolo šalys, suinteresuoti asmenys ir Konvencijos akredituotos nevyriausybinės organizacijos, ir gautas pastabas paskelbti viešai;

28.3.8.4. pasibaigus šio Tvarkos aprašo 28.3.8.3. punkte nurodytam terminui, atsižvelgiant į gautas pastabas ir projekto teikėjo pateiktą informaciją, atlikti įvertinimą, ar ŠP projekto veiklą galima patvirtinti;

28.3.8.5. informuoti projekto teikėją apie įvertinimo, nurodyto šio Tvarkos aprašo 28.3.8.4 punkte, rezultatus ir pateikti raštą, patvirtinantį ŠP projekto veiklos tinkamumą, taip pat nurodyti ŠP projekto veiklos patvirtinimo ataskaitos pateikimo ŠP projektų vykdomajai tarybai datą arba įvardinti priežastis, dėl kurių ŠP projekto veikla yra netvirtinama;

28.3.8.6. patvirtinus ŠP projekto veiklą, pateikti ŠP projektų vykdomajai tarybai prašymą dėl ŠP projekto registravimo, ŠP projekto veiklos patvirtinimo ataskaitą, ŠP projekto aprašymo dokumentą, priimančiosios šalies ŠP projekto patvirtinimo raštą ir paaiškinimą, kaip atsižvelgta į pastabas, jeigu jos buvo pateiktos kaip nurodyta šio Tvarkos aprašo 28.3.8.3 punkte;

28.3.8.7. viešai paskelbti ŠP projekto veiklos patikrinimo ataskaitą;

28.3.9. ŠP projekto registracija laikoma baigta praėjus 56 dienų terminui nuo paskirtojo akredituoto subjekto prašymo, nurodyto šio Tvarkos aprašo 28.3.8.6 punkte, pateikimo ŠP projektų vykdomajai tarybai dienos, jeigu per šį laikotarpį investuojančioji ir (ar) priimančioji šalys, dalyvaujančios projekto veikloje, arba mažiausiai trys ŠP projektų vykdomosios tarybos nariai nepareikalauja peržiūrėti siūlomos ŠP projekto veiklos;

28.3.10. jei ŠP projekto veikla nepatvirtinama, ji gali būti dar kartą teikiama vertinimui ir registracijai, užtikrinant, kad ji atitinka vertinimo ir registracijos reikalavimus ir procedūras;

28.4. ŠP projekto veiklos stebėseną ir stebėsenos rezultatų tikrinimas:

28.4.1. projekto teikėjas, įgyvendinantis ŠP projektą, privalo vykdyti jo veiklos stebėseną pagal stebėsenos planą, nustatytą užregistruotame ŠP projekto aprašymo dokumente (toliau – Stebėsenos planas);

28.4.2. Stebėsenos plano pakeitimus, padarytus siekiant jį patikslinti ir (ar) papildyti informaciją, pateiktą jame, privalo patvirtinti ŠP projekto dalyviai ir jie turi būti pateikti įvertinti paskirtajam akredituotam subjektui;

28.4.3. tinkamas Stebėsenos plano ir jo pakeitimų įgyvendinimas yra būtina sąlyga siekiant patikrinti PTMV, gautų vykdant ŠP projektą, kiekį, jį pripažinti ir išleisti;

28.4.4. projekto dalyvis, įvykdęs ŠP projekto veiklos stebėseną, parengia stebėsenos ataskaitą, kurioje, taikant ŠP projektų vykdomosios valdybos užregistruotas metodikas, apskaičiuojamas sumažintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kuris išreiškiamas PTMV;

28.4.5. projekto teikėjas, siekiantis, kad PTMV kiekis, nurodytas stebėsenos ataskaitoje, būtų patikrintas ir pripažintas, pateikia šią ataskaitą paskirtajam akredituotam subjektui;

28.4.6. paskirtasis akredituotas subjektas, gavęs stebėsenos ataskaitą, paskelbia ją viešai ŠP projektų vykdomosios tarybos tinklalapyje ir atlieka jos tikrinimą vadovaudamasis Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose, kurios laikomos Kioto protokolo šalių susitikimais, priimtais sprendimais dėl ŠP projektų vykdymo, ŠP projektų vykdomosios tarybos patvirtintais dokumentais ir šiuo Tvarkos aprašu;

28.4.7. paskirtasis akredituotas subjektas, atlikęs stebėsenos ataskaitos tikrinimą, parengia tikrinimo ataskaitą, kuri pateikiama ŠP projekto teikėjui, investuojančiajai ir priimančiajai šalims, ŠP projektų vykdomajai tarybai ir paskelbiama viešai;

28.4.8. atsižvelgdamas į tikrinimo ataskaitos rezultatus, paskirtasis akredituotas subjektas raštu konstatuoja, koks per apibrėžtą laikotarpį vykdant ŠP projekto veiklą buvo pasiektas patikrintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimas, kuris nebūtų įvykęs, jei ŠP projektas nebūtų vykdomas;

28.4.9. paskirtasis akredituotas subjektas, pabaigęs pripažinimo procedūrą, parengia pripažinimo pažymą, kuri pateikiama ŠP projekto teikėjui, investuojančiajai ir priimančiajai šalims, ŠP projektų vykdomajai tarybai ir paskelbiama viešai;

28.5. PTMV išleidimas:

28.5.1. paskirtasis akredituotas subjektas kartu su pripažinimo pažyma patiekia ŠP

projektų vykdomajai tarybai prašymą išleisti PTMV kiekį, kuris yra lygus patvirtintam sumažintam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui;

28.5.2. PTMV išleidžiami per 15 dienų nuo prašymo, nurodyto šio Tvarkos aprašo 28.5.1 punkte, gavimo dienos, jeigu per šį laikotarpį investuojančioji ir (ar) priimančioji šalys, dalyvaujančios ŠP projekto veikloje, arba mažiausiai trys ŠP projektų vykdomosios tarybos nariai nepareikalauja peržiūrėti siūlomo išleisti PTMV kiekio;

28.5.3. PTMV, atskaičius PTMV kiekį, už kurį gautos lėšos bus skirtos padengti ŠP projektų vykdomosios tarybos administracines išlaidas ir prisitaikymo prie klimato kaitos paramai, sutinkamai su Kioto protokolo 12 straipsnio 8 punktu pervedami į ŠP projekto dalyvių sąskaitas Lietuvos Respublikos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre ir (ar) į kitas ŠP projekto dalyvių sąskaitas, jei taip nurodyta Patvirtintų išmetamųjų teršalų vienetų perleidimo sutartyje;

28.5.4. veiklos vykdytojai ir (ar) ūkio subjektai, nedalyvaujantys Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, PTMV, įsigytus nevykdant ŠP projektų, gali naudoti jiems nustatyto šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimo metinio tikslo daliai užskaityti aplinkos ministro nustatyta tvarka.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Visi Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdomi BĮ projektai ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos kartu su Įgaliotosiomis institucijomis administruojami BĮ ir ŠP projektai rengiami ir vykdomi vadovaujantis šiuo Tvarkos aprašu ir kitais teisės aktais.

30. Ginčai, susiję su šio Tvarkos aprašo taikymu, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisme.

Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir
švarios plėtos projektų vykdymo tvarkos
aprašo
priedas

**GALIMŲ KIOTO PROTOKOLO BENDRAI ĮGYVENDINAMŲ PROJEKTŲ
VYKDYMO PROCEDŪRŲ KRYPČIŲ REIKALAVIMAI**

Klimato kaitos konvencijos šalių konferencijos sprendime Nr. 16/CP.7 numatyta, kad kiekvienoje šalyje turi būti pasirenkama viena iš dviejų BĮ projektų vykdymo procedūrų krypčių. Reikalavimai ir skirtumai tarp šių krypčių, taip pat reikalavimai dėl Kioto protokolo šalių tinkamumo, dėl BĮ projektų teikėjams nustatomų procedūrų ir rengiamų dokumentų pateikti lentelėje.

	Pirma kryptis	Antra kryptis
Reikalavimai priimančiai šaliai	1. Šalis yra Kioto protokolo šalis. 2. Nustatytoji šiltnamio efektą sukeliančių dujų norma yra apskaičiuota ir užregistruota. 3. Šalyje yra veikianti nacionalinė šiltnamio dujų vertinimo sistema. 4. Šalis turi veikiantį nacionalinį šiltnamio efektą sukeliančių dujų registrą. 5. Kiekvienais metais rengiama šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaita (aprašas/inventorius) ir teikiamos ataskaitos. 6. Šalis teikia papildomą informaciją apie nustatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų normą.	1. Šalis yra Kioto protokolo šalis. 2. Nustatytoji šiltnamio efektą sukeliančių dujų norma yra apskaičiuota ir užregistruota. 3. Šalis turi veikiantį nacionalinį šiltnamio efektą sukeliančių dujų registrą.
Reikalavimai, kad būtų galima sukurti ir perduoti TMV	Priimančioji šalis gali laisvai priimti sprendimą dėl TMV sukūrimo ir perdavimo pagal savo nustatytas BĮ projektų tikrinimo taisykles.	Priimančioji šalis turi laikytis BĮ projektų vykdymo priežiūros komiteto nustatytų tikrinimo procedūrų, turi būti rengiamas projekto aprašymo dokumentas, kurį turi patvirtinti BĮ projektų vykdymo priežiūros komiteto įgaliotas akredituotas nepriklausomas subjektas.
TMV išleidimas	Priimančioji šalis gali išleisti TMV be BĮ projektų vykdymo priežiūros komiteto patvirtinimo.	Priimančioji šalis gali išleisti TMV, jeigu BĮ projektų vykdymo priežiūros komitetas nepareikalauja akredituoto nepriklausomo subjekto tikrinimo ataskaitai taikyti peržiūros procedūros.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2010 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. D1-470

KIOTO VIENETŲ, GAUNAMŲ VYKDANT KIOTO PROTOKOLO BENDRAI ĮGYVENDINAMUS IR ŠVARIOS PLĖTROS PROJEKTUS, NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kioto vienetų, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymo (Žin. 2009, Nr. 87-3662) 11 straipsnio 5 dalies nuostatomis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1443 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymą“ (Žin., 2009, Nr. [135-5884](#)) 1.4 punkto nuostatomis ir įgyvendinant 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 631) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB (OL 2009 L 140, p. 63) (toliau – Direktyva 2009/29/EB), 11a straipsnio nuostatas ir 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 406/2009/EB dėl valstybių narių pastangų mažinti jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, Bendrijai siekiant įvykdyti įsipareigojimus iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas (OL 2009 L 140, p. 136) (toliau – Sprendimas Nr. 406/2009/EB), 5 straipsnio nuostatas.

2. Šio Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti Kioto vienetų, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo tvarką, užtikrinant Direktyvos 2009/29/EB 11a straipsnio ir Sprendimo Nr. 406/2009/EB 5 straipsnio reikalavimų įgyvendinimą.

3. Šis Tvarkos parašas taikomas asmenims, naudojantiems Kioto vienetus, gaunamus vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus – veiklos vykdytojams, dalyvaujantiems Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (toliau – ES ATL prekybos sistema), ir Lietuvos Respublikoje registruotiems ūkio subjektams, nedalyvaujantiems ES ATL prekybos sistemoje.

II. SĄVOKOS IR APIBRĖŽIMAI

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Europos Sąjungos klimato kaitos ir energetikos teisės aktų paketas – tai Europos Sąjungos dokumentų rinkinys, kurį sudaro 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16), 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (OL 2009 L 140, p. 63), 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr.1013/2006 (OL 2009 L 140, p. 114), ir 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir

Tarybos sprendimas Nr. 406/2009/EB dėl valstybių narių pastangų mažinti jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, Bendrijai siekiant įvykdyti įsipareigojimus iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas (OL 2009 L 140, p. 136).

5. Kitos šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansiniu instrumentu įstatyme vartojamas sąvokas.

III. IŠMETAMŲJŲ TERŠALŲ MAŽINIMO VIENETŲ IR PATVIRTINTŲ IŠMETAMŲJŲ TERŠALŲ MAŽINIMO VIENETŲ NAUDOJIMAS

6. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai (toliau – TMV) ir patvirtinti išmetamųjų teršalų mažinimo vienetai (toliau – PTMV) už Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų veiklą, kuria tiesiogiai mažinamas arba ribojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis iš įrenginių, įtrauktų į ES ATL prekybos sistemą, išduodami tik tuo atveju, jei to įrenginio veiklos vykdytojas šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre panaikina tokį patį ATL skaičių.

7. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. TMV ir PTMV už Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų veiklą, kuria netiesiogiai mažinamas arba ribojamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis iš įrenginių, įtrauktų į ES ATL prekybos sistemą, išduodami tik tuo atveju, jei šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre panaikinamas toks pats ATL skaičius iš bendrai įgyvendinamų projektų rezervo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2007 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. D1-609/4-477 „Dėl Nacionalinio apyvartinių taršos leidimų paskirstymo 2008-2012 metams plano patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [120-4946](#)).

8. Veiklos vykdytojai, dalyvaujantys ES ATL prekybos sistemoje, 2008–2020 m. laikotarpiu turi teisę naudoti TMV ir (ar) PTMV, pripažįstamus ES ATL prekybos sistemoje, šia tvarka:

8.1. veiklos vykdytojai, kurių įrenginiai įtraukti į 2008–2012 m. ES ATL prekybos sistemą – ne daugiau kaip 20 procentų jiems per 2008–2012 m. laikotarpį išduotų apyvartinių taršos leidimų kiekio;

8.2. orlaivių naudotojai laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d. – ne daugiau kaip 15 procentų apyvartinių taršos leidimų (toliau – ATL) skaičiaus, kuris atitinka ankstesniais kalendoriniais metais išmestą į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;

8.3. veiklos vykdytojai, 2008–2012 m. laikotarpiu negavę nemokamų ATL ir teisės naudotis TMV ir PTMV, tačiau eksploatuojantys naujus šiltnamio efektą sukeliančias dujas išmetančius įrenginius, įskaitant naujus įrenginius, įtrauktus į ES ATL prekybos sistemą 2008–2012 m. laikotarpiu, ir nauji sektoriai, įtraukti į ES ATL prekybos sistemą nuo 2013 m., turi teisę naudoti TMV ir PTMV neviršijant kiekio, atitinkančio procentinę dalį, kuri negali būti mažesnė kaip 4,5 procento jų per 2013–2020 m. laikotarpį išmesto patikrinto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio;

8.4. orlaivių naudotojai laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. – neviršijant kiekio, atitinkančio procentinę dalį, kuri negali būti mažesnė kaip 1,5 procento jų per 2013–2020 m. laikotarpį išmesto patikrinto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.

9. Ūkio subjektai, nedalyvaujantys ES ATL prekybos sistemoje, nuo 2013 m. gali naudoti TMV ir PTMV jiems nustatyto išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažinimo metinio tikslo daliai užskaityti, neviršijant 3 procentų kiekviename sektoriuje 2005 m. išmesto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Kiekvienais metais nepanaudota neviršijanti 3 procentų atskiro sektoriaus TMV ir PTMV dalis, suderinus su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, gali būti perkeliama į kitus metus tame pačiame sektoriuje arba perduodama kitam sektoriui, arba kitai ES valstybei narei.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10. Ginčai, susiję su šio Tvarkos aprašo taikymu, sprendžiami Lietuvos Respublikos teisme.
